

Veckans växt v. 39 2008

Randgräs, *Phalaris arundinacea* 'Picta'

Randgräset, *Phalaris arundinacea* 'Picta', har fått sitt namn av de vita, olika breda strimmor som täcker bladen. De randiga bladen har gett gräset en hel uppsjö lokala namn och i bland annat Dalarna kallas det för "människans själ" eftersom randgräsets blad är så olika varandra som människorna på jorden - det finns inte två blad som är identiska, lika lite som det finns två människosjälar som är precis lika. I Hälsingland har randgräset kallats "människans olikhet".

Andra namn man stöter på är till exempel "förklädesband" och "målat gräs". I trädgårdslitteratur från 1600-talet och framåt kallas gräset ibland för "spanskt gräs" - inte för att det är från Spanien utan för att ordet "spanskt" betecknade något som såg exotiskt och lite tjuvigt ut.

Randgräset är vildväxande i norra Asien, Kanada, USA och norra Europa, inklusive Sverige. Det blir mellan 60 och 140 cm högt och står det torrt och soligt blir bladens ränder vitare än om plantan står skuggigt. Randgräset har använts länge som prydnadsväxt i trädgårdarna. År 1777 skrev trädgårdsmästare Peter Lundberg i sin *Den svenske församlaren* att "Phalaris Picta. Spanskt gräs växer med schatterade blader" och 1806 förklarade Anders Retzius i *Försök till en Flora oeconomica* att randgräset "odlas i Trädgårdarna för utseendets skull."

Mer än hundrafyrtio år senare, år 1918, skrev överträdgårdsmästare Axel Holzhausen i sin bok *Perenna växter* att randgräset mest användes i strandfloran eller som en infattningsväxt på fuktiga och soliga platser. Gräset var också omtyckt i buketter och 1937 kunde man läsa i Sven Greens *Perenna växter* att randgräset "har förr haft mycket stor användning i perenna rabatter och synes nu få uppleva en renässans, då det är mycket efterfrågat i moderna binderier." Green beskriver randgräset som "det kanske vackraste brokbladiga gräs som finnes."

Randgräset var en växt som ofta spreds genom att man delade plantor och gav bort, men det såldes också från svenska plantskolor och handelsträdgårdar. I svensk handel har gräset funnits i alla fall sedan mitten av 1860-talet. Första gången det träffats på i danska plantskolekataloger är 1861.

Text och foto: Linnea Oskarsson, Perennuppropet.